רחוק מהחוק

שילובם של ילדים עם צרכים מיוחדים במערכת החינוך הרגילה, אינו מיושם כהלכה ברוב בתי הספר בארץ, בניגוד למגמה הרווחת בעולם. חוק השילוב ושלושה בג"צים שנקבעו בעניין, מעודדים את ההורים להמשיך במאבקם העיקש להשגת שוויון זכויות עבור ילדיהם ולבטא את זעקתם לביצוע השינויים הנדרשים. בינתיים הם נאלצים להשלים מכיסם את העלויות שיאפשרו לילדיהם לזכות בחיים רגילים. **תחקיר**

| מאת: לימור רובין |

שנת הלימודים נפתחה במועד, החגים מאחורינו, והחיים נכנסים למסלול של שגרה. אולם הורים רבים לילדים בעלי צרכים מיוחדים בישראל, נאלצים להתמודד גם השנה עם שגרה קשה ומייגעת – במרכזה עומד מאבק עיקש להשגת שוויון הזדמנויות לילדיהם. בימים אלה ממש, מלאו ארבע שנים לחקיקת התיקון לחוק החינוך המיוחד: "חוק שילוב תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל". משמעות החוק היא שתלמיד המיועד ללמוד בבית ספר לחינוך מיוחד, יוכל להשתלב בבית ספר רגיל אם הוריו מעוניינים בכך, ולזכות בתוספת שעות הוראה ושירותים מיוחדים על מנת שתפקודו לא ייפגע. החוק קובע כי ילד עם לקות משמעותית – ובכלל זה לקות גופנית, שכלית, נפשית, רגשית, התנהגותית, חושית, קוגניטיבית, שפתית או לקויות התפתחותיות כוללניות – זכאי להשתלב במוסד חינוכי רגיל ולקבל תוספת שעות ושירותים על פי חוק.

מפליא הדבר כי הדרך שהובילה לחקיקת החוק הנראה כה פשוט, צודק וטבעי, הייתה סבוכה ומתישה ביותר. לקביעתו קדמו מאבקים ציבוריים ומשפטיים רבים של עמותת יתד, העוסקת בקידום ילדים עם תסמונת דאון ופועלת בישראל משנת 1981.

בעקבות עתירה שהגישה העמותה, קבע בג"ץ כבר באוגוסט 2001 – בשנה לפני חקיקת החוק – כי תלמידים בעלי צרכים מיוחדים זכאים ללמוד בחינוך הרגיל וכי פגיעה בזכותם זו מנוגדת לעקרון השוויון. כתוצאה מקביעה מעודדת זו, הובילה ועדת החינוך של הכנסת את חקיקת חוק השילוב, שעיגן את החלטת בג"ץ בספר החוקים.

אולם קביעת החוק לא הביאה את ההורים למנוחה ולנחלה. באופן אירוני, דווקא החלטות בג"ץ וחקיקת חוק השילוב שימשו כיריית פתיחה למאבק ארוך ועיקש עוד יותר של הורים לילדים בעלי צרכים מיוחדים מול משרד החינוך, כיוון שלמרות הפסיקה והחקיקה העדיף האחרון לשמור את התקציבים במסגרת בתי הספר לחינוך מיוחד ולהימנע מלעודד את שילוב הילדים במסגרות רגילות.

אל עמותת יתד חברו עמותת "בזכות", העוסקת בשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, ועמותת אלו"ט, העוסקת בקידום ילדים עם קשיים על רצף האוטיזם. העמותות השונות

«